

PRÒLEG

«Debaixo dos pés de cada geração que passa na terra dormem as cinzas de muitas gerações que a precederam.»¹ Com deia Alexandre Herculano, un dels escriptors més importants de la història contemporània de Portugal, el nostre dia a dia està marcat pels fets històrics que ens han precedit. I un dels més importants del segle xx i que va influir l'esdevenir de la història ha estat la Revolució Russa de 1917.

Arran del centenari de les jornades d'octubre de 1917 (novembre en el calendari gregorià), han aparegut diverses obres sobre la Revolució Russa: unes s'han convertit en exemple de commemoracions entusiàstiques, i d'altres, conservadores, en compendis de lamentacions del que va significar la revolució bolxevic. Però la revolució de 1917 és un dels fenòmens més complexos de la història contemporània universal.

Per debatre sobre el centenari de la Revolució Russa d'octubre de 1917, el Centre d'Estudis sobre Conflictes Socials (CECOS) vam organitzar el seminari «Centenari de la Revolució Russa: una mirada des de les ciències socials», que es va dur a terme el 7 de novembre de 2017 (exactament 100 anys després del triomf de la revolució bolxevic) a la sala de graus de la URV. L'objectiu d'aquella jornada era reflexionar a l'entorn de la revolució bolxevic de 1917 i la seva complexitat. I el treball que els lectors tenen a les mans és el recull de ponències dels autors que hi van participar, recollides en un nou treball de la col·lecció Estudis sobre Conflictes Socials, que edita el CECOS-URV.

El llibre es pot dividir en tres parts. La primera, corresponent als dos primers capítols, analitza les «revolucions russes»: en el primer capítol Ferran Sánchez explica les diverses revolucions que es van produir a Rússia entre 1905 i 1917 i les conseqüències polítiques que tingueren, i en el segon, el professor de Ciències Polítiques de la URV Oliver Klein compara les diverses visions de Lenin, Stalin i Trotski (els tres grans intel·lectuals bolxevics) i el paper que van tenir sobre la Revolució d'Octubre de 1917.

¹ «Sota els peus de cada generació que passa, en la terra hi dormen les cendres de moltes generacions que la precediren.» L'autor d'aquesta frase és Alexandre Herculano (1810-1877), escriptor romàntic i un dels principals intel·lectuals de la història contemporània de Portugal.

La segona part explica com la revolució va afectar la vida de les persones, és a dir, la quotidianitat de la gent. El Dr. Àngel Belzunegui, professor de Sociologia de la URV, conjuntament amb el Dr. Josep Sánchez Cervelló, catedràtic d'Història Contemporània de la mateixa universitat, exposa com l'eufòria revolucionària ben aviat es va transformar en repressió contra bona part dels intel·lectuals russos. I en el quart capítol, Aïda Sánchez investiga com la Revolució va influir en la història de les dones, posant èmfasi en la figura d'Alexandra Kol-lontai.

Finalment, la tercera part se centra en les repercussions internacionals dels «vents que arribaven de l'Est». El Dr. Josep Puigsech, professor d'Història Contemporània de la UAB, explica com la Revolució Russa va influir en tota una generació de catalans, que anaren fins al país dels soviets a veure aquell procés històric. A continuació, el Dr. Sánchez Cervelló analitza l'impacte que va tenir a Espanya i en el sistema polític de la Restauració. I per entendre la importància de la revolució soviètica, Guillem Vallverdú, relata l'eco revolucionari en el camp català, durant el període del trienni bolxevic. Finalment, en el darrer capítol Jaume Camps, professor de la URV, explica l'impacte de la revolució en el món musulmà i en la seva lluita per l'alliberament del colonialisme.

En definitiva, aquest llibre vol ser una reflexió d'un dels fenòmens més complexos i importants de la història contemporània universal. La Revolució Russa va ser reflex dels anhels i esperances dels treballadors del món i dels pobles oprimits, davant de l'imperialisme i les reaccions conservadores i del feixisme, tot i que el sistema soviètic també va derivar en el terror estalinista i l'ortodòxia marxista.

En un món marcat per la immediatesa digital i les explicacions simples, la història, com deia el professor Josep Fontana, doctor honoris causa per la URV, «ha d'ensenyar a no acceptar sense crítica res del que es pretén legitimar a partir dels prejudicis del passat i a no deixar-se enganyar per tòpics que volen jugar amb els nostres sentiments, per induir-nos a no utilitzar la raó».² Per tant, esperem que aquest llibre permeti reflexionar sobre els somnis d'un demà millor que van empènyer milers de russos a derrocar el tsarisme el 1917, i també sobre com va canviar el món a partir del 25 d'octubre de 1917 (7 de novembre en calendari gregorià).

JAUME CAMPS GIRONA
Universitat Rovira i Virgili

² FONTANA, Josep. *L'ofici d'historiador*. Girona, Universitat de Girona, 2010, pàg. 167.